

یوسفی، محمد رضا، ۱۳۳۲، اقتباس کننده

چهار مقاله، برگزیده، مرزبان‌نامه، برگزیده

چهار مقالہ و مرزبان نامہ / مولفین محمد رضا یوسفی، رقیہ ابراہیمی شہر آباد۔

قم: مركز بين المللي ترجمه و نشر المصطفى ﷺ، ۱۳۹۲.

۴۲۴ ص.

مركز بين المللى ترجمه و نشر المصطفى ﷺ؛ ۱۳۷.

9VA-96F-190-V9F-2

فيا

کتاب حاضر اقتباسی از دو کتاب با نامهای «چهار مقاله» تألیف نظامی عروضی

کتابنامہ: ص ۶۲۰-۶۲۱.

نظامی، احمد مدین عمر غنی (۶۰). چہار مقالہ — اقتباس ہا؛ مرزبان بن رستم، ۲۰۲۳ق۔

ابراہیمی، شہر آباد، رقیہ، ۳۵۶، اقتباس کن، نظامی، احمد بن عمر، قرن ۶ق.

جامعة المصطفى ﷺ العالمية. مركز بين المللي ترجمه و نشر المصطفى ﷺ

PIR ۸۳۳۱/۹۴-۹ ۱۳۹۲

۸۶۳/۶۲

۳۴۱۳۱۸۹

چهار مقاله و مرزبان نامه

همراه با بارگردان به نثر روان امروزی

محمدرضا یوسفی

رقیه ابراهیمی شهرآباد

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفیٰ علیه السلام

چهارمقاله و مرزبان نامه

همراه با بازگردان به نثر روان امروزی

تألیف: محمدرضا یوسفی؛ رقیه ابراهیمی شهرآباد

چاپ اول: ۱۳۹۲ ش / ۱۴۳۵ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)

● چاپ: زلال کوثر ● قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:
● قم، چهارمجلسه خیابان قائم مقام (محبوبه) پیش کوچه ۱۸ تلفن: ۰۵۱-۳۷۸۳۹۳۰۵
● قم، بلوار محمدرضا، سه راهی ایام تلفن: ۰۵۱-۳۳۱۳۳۹۰۶
● تهران، خیابان انقلاب بین خیابان وصال و خنجر و قفسه پیش کوچه اسکندریه تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۸۹۲۰
● مشهد، خیابان امام رضا علیه السلام خیابان دانش و فرهنگ و ۱۵ و ۱۷ تلفن: ۰۵۱-۵۵۲۳۰۵۹

pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

با سپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

- مدیر انتشارات: محمدسعید پناهی
- معاونت تولید: تورج روحانی
- ناظر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: محمدباقر شکری
- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت الله یزدانی
- آماده سازی: سید مهدی عمادی مجد
- صفحه آرایی: سید مهدی عمادی مجد
- ویراستار: حسین حبیبی - علی سلیمانی
- نمونه خوان: جواد حاج حسینی

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورد که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت چهره‌های متخصص را ضروری می‌نماید. ازاین‌رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تالیف شود.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سلب رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد.

در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی اند. «جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

«مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ» با قدردانی و سپاس از جناب آقای محمدرضا یوسفی و سرکار خانم رقیه ابراهیمی شهرآباد مؤلفان محترم کتاب چهارمقاله و مرزبان‌نامه و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگی و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

مقدمه پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

حقیقت‌مداری اصیل‌ترین و زیباترین راز هستی و حقیقت‌طلبی ماندگارترین و برترین گرایش آدمی است

داستان پر رمز و راز حقیقت‌جویی بشر، سرشار از هنرنمایی مؤمنان، مجاهدان و عالمانی است که با تمسک و پایداری به حقیقت بی‌متها، در مصاف بین حق و باطل، سربلندی و شرافت ذاتی حق را نمایان ساخته‌اند و در این میان، چه درخشندگی چشم‌نوازی در اسلام عزیز است که علم را به ذات خود، شرافتمند و فخیم دانسته و از باب تا محراب، کائنات را سراسر علم و عالم و معلوم می‌نمایاند و در مکتب آن، جز اولوالعلم و راسخان در مسیر طلب دانش، کسی را توان دست‌یابی به گنجینه‌های حکمت نیست.

علم برخاسته از وجدان پاک و عقل سلیم، در پرتو انوار آسمانی وحی، هم به فرد کمال انسانی، عظمت روحی و رشد معنوی می‌بخشد و فکر، اندیشه و خیال او را به پرواز درمی‌آورد، و هم جامعه را سمت و سویی سعادت‌مندانه بخشیده و آن را به جامعه‌ای متمدن و پیشرو متحول می‌کند. بی‌توجهی یا کوتاه‌فکری است اگر فرد و جامعه‌ای به دنبال عزت، استقلال، هویت، امنیت، سعادت و سربلندی

مادی و معنوی باشد، اما آن را در صراطی غیر از حقیقت‌طلبی، علم‌اندوزی و حکمت‌مداری الهی طلب نمایند.

انقلاب سراسر نور اسلامی ایران که داعیه جهانی‌سازی کلمه الله و برپایی تمدن جهانی اسلام را داشته و فروپاشی و افول تمدن‌های پوشالی غرب و شرق را به نظاره نشسته است، با اندیشه فقهاتی در اداره حکومت و نظریه مرفی «ولایت فقیه»، طرازی از مسئولیت‌ها و مأموریت‌های حوزه‌های علمیه و روحانیت را عرضه نمود که امید و نشاط را نه تنها در شیعیان و مسلمانان، بلکه در دل تمامی آزادی‌خواهان و حق‌طلبان سراسر جهان زنده ساخت.

در این راستا، راهبر مرزانه انقلاب^(مدظله) با عزمی مصمم و با تمامی توان، همچون پیر و مراد خود خدای کبریا^(عز و جلاله)، در صحنه حاضر شده و با تأکید بر اهمیت و فوریت این حرکت فراگیر و بی‌وقفه، همه توانمندی‌ها و اراده‌ها را جهت تحقق جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم و تحول در علوم انسانی و نیز یافتن راه‌های میان‌بر و دانش‌افزا راهبری و رصد می‌کند.

جامعة المصطفی^(عز و جلاله) العالمیه، نمادی درخشان از این رسالت جهانی و همت بین‌المللی انقلاب اسلامی است که بار مسئولیت تربیت مجتهدان، عالمان، محققان، متخصصان، مدرسان، مبلغان، مترجمان، مربیان و مدیران پارسا، متعهد و زمان‌شناس را بر دوش داشته و با تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی و قرآنی و گسترش مبانی و معارف اسلامی، به نشر و ترویج اسلام ناب محمدی^(ص) و معارف بلند و تابناک مکتب اهل بیت^(عز و جلاله) جامه تحقق می‌پوشاند.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی^(عز و جلاله) نیز که مهم‌ترین و گسترده‌ترین مجموعه پژوهشی المصطفی^(عز و جلاله) است، بومی‌سازی و بازتولید اندیشه دینی معاصر، متناسب با نیازها و اقتضائات عرصه بین‌الملل، تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی، گشودن

افق‌های جدید فکری و معرفتی در دنیای معاصر، پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات فکری و معرفتی مخاطبان و تأمین و تدوین متون و منابع درسی و کمک‌درسی، به‌ویژه با رویکرد اسلامی‌سازی علوم و پشتیبانی علمی از فعالیت‌های سازمانی المصطفی ﷺ را از جمله مأموریت‌ها و تکالیف خود می‌داند.

اثر علمی پیش رو نیز به همت مؤلفان محترم جناب آقای محمد رضا یوسفی و سرکار خانم رقیه ابراهیمی شهرآباد و برای دوره کارشناسی رشته ادبیات فارسی، در چارچوب اهداف و برنامه‌های پژوهشگاه و مبتنی بر نیازسنجی‌های صورت گرفته، تهیه و تدوین شده است.

در پایان لازم است ضمن ارج نهادن به تلاش‌های خالصانه مؤلفان محترم، از کلیه دست‌اندرکاران محترم آماده‌سازی و انتشار این اثر ارزشمند، به‌ویژه همکاران محترم مرکز بین‌المللی نشر و ترجمه المصطفی ﷺ و همه عزیزانی که به نحوی در تدوین و انتشار آن نقش داشته‌اند، قدردانی و تشکر نماییم و از خداوند متعال برای ایشان و همه خادمان عرصه تبلیغ و نشر هدایم معارف دینی، آرزوی بهروزی، موفقیت و سعادت نماییم.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

فهرست

۱۵		مقدمه
۱۹		چند نکته در باب این کتاب
		بخش نهمین: چهارمقاله
۲۳		آشنایی با چهارمقاله
۲۵		شرح احوال نظامی عروضی سمرقندی
۲۶		سبک و انشای کتاب چهارمقاله
۳۰		مقاله اول: در ماهیت دبیری و کیفیت دبیر کامل و آنچه تعلق بدین دارد
۳۴		حکایت (۱)
۳۸		حکایت (۲)
۴۲		حکایت (۳)
۴۴		حکایت (۴)
۴۶		حکایت (۵)
۵۰		حکایت (۶)
۵۴		حکایت (۷)
۵۶		حکایت (۸)
۵۸		حکایت (۹)
۶۰		حکایت (۱۰)

۶۸	مقاله دوم: در ماهیت علم شعر و صلاحیت شاعر
۶۸	حکایت (۱)
۸۰	حکایت (۲)
۸۸	حکایت (۳)
۹۲	حکایت (۴)
۱۰۴	حکایت (۵)
۱۱۰	حکایت (۶)
۱۱۴	حکایت (۷)
۱۱۶	حکایت (۸)
۱۲۰	حکایت (۹)
۱۳۲	حکایت (۱۰)

بخش دوم: مرزبان‌نامه

۱۴۳	آشنایی با مرزبان‌نامه
۱۴۴	شرح احوال و راویانی
۱۵۰	سبک و انشای کتاب
۱۵۴	باب اول: در تعریف کتاب و ذکر واضع و بیان اسباب وضع مرزبان‌نامه
۱۵۸	مفاوضه ملک‌زاده با دستور
۱۶۴	حکایت هنبوی با ضحاک
۱۶۸	خطاب دستور با ملک‌زاده
۱۷۲	خطاب ملک‌زاده با دستور
۱۷۴	داستان خرّه نماه با بهرام گور
۱۸۴	داستان گرگ خنیاگردوست با شبان
۱۸۸	خطاب دستور با ملک‌زاده
۱۹۰	خطاب ملک‌زاده با دستور
۱۹۲	خطاب دستور با ملک‌زاده
۱۹۴	خطاب ملک‌زاده با دستور
۱۹۶	داستان شگال خرسوار

۲۱۰	باب دوم: در ملک نیکبخت و وصایایی که فرزندان را به وقت وفات فرمود.
۲۱۶	داستان برزیگر با مار
۲۲۰	داستان غلام بازرگان
۲۴۰	داستان آهو و موش و عقاب
۲۴۴	داستان مرد طامع با نوخره
۲۵۰	داستان شهریار بابل با شهریارزاده
۲۵۸	داستان آهنگر با مسافر
۲۶۴	داستان روباه با بط
۲۷۲	داستان بازرگان با دوست دانا
۲۷۴	داستان دهقان با پسر خود
۲۹۴	باب سوم: در ملک اشدشیر و دانای مهران به
۳۰۰	داستان شاه‌اردشیر با دانای مهران به
۳۰۸	داستان سه انباز راهزن با یکدیگر
۳۲۶	باب چهارم: در دیو گاوپای و دانای دینی
۳۳۶	داستان پسر آحول میزبان
۳۴۲	داستان موش و مار
۳۵۲	داستان بُزورجمهر با خسرو
۳۶۲	مناظره دیو گاوپای با دانای دینی
۳۸۵	فهرست لغات، ترکیبات، اصطلاحات و نام‌های خاص
۴۲۳	فهرست منابع